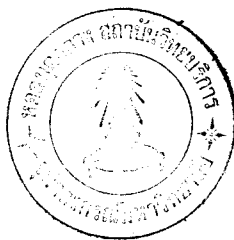

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการเรียนภาษาต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นภาษาใด จุดมุ่งหมายย่อมเหมือนกันคือให้สามารถเข้าใจภาษาที่นั้นได้อย่างคล่องแคล่วกว้างขวางพอที่จะสื่อความหมายได้โดยสะดวก ความคล่องแคล่วเพียงพอในการใช้ภาษานี้เอง ที่เป็นปัญหาสำคัญที่ครูสอนภาษาส่วนใหญ่พบว่านักเรียนของตนยังบกพร่องอยู่ และได้พยายามหาทางปรับปรุงที่จะให้ความรู้และประสบการณ์ทางภาษาที่กว้างขวางมากขึ้นแก่นักเรียน

สำหรับประเทศไทย การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมีหลักการทำนองเดียวกัน คือให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาครบทั้งสี่ทักษะ เช่นที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประโยคมัธยมศึกษาตอนต้นของกระทรวงศึกษาธิการว่าให้นักเรียนฟังภาษาอังกฤษเข้าใจ พูดออกเสียงได้ถูกต้อง อ่านออกเสียงและอ่านในใจได้ ฝึกละเอียดได้ถูกต้องตามสมควรแก่ชั้น แต่ถึงแม้ว่านักเรียนจะได้มีโอกาสฝึกครบทุกทักษะดังกล่าวในห้องเรียนก็ตาม ก็ยังไม่แน่ว่าเพียงพอที่จะทำให้นักเรียนเรียนรู้ และใช้ภาษาได้จริง เพราะตามปกติในการเรียนรู้ภาษา ผู้เรียนควรได้ฝึกฝนการใช้ภาษาอย่างสม่ำเสมอตลอดเวลา การที่ได้พบเห็นและใช้ภาษาในสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นประจำจะช่วยให้เรียนรู้ได้และไม่ลำบาก แต่สำหรับนักเรียนไทยซึ่งมีสิ่งแวดล้อมที่ใช้ภาษาไทย มีโอกาสจำกัดที่จะพบและใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในการพูดและการเขียน นักเรียนอาจไม่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเลยในชีวิตประจำวันนอกห้องเรียน ส่วนในด้านการฟังภาษาอังกฤษและการอ่านภาษาอังกฤษ

นักเรียนยังอาจมีโอกาสได้พบและใช้บ้างในการฟังวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ และอ่านหนังสือพิมพ์ ทักษะการฟังและการอ่านจึงนับเป็นทักษะทางภาษาที่มีประโยชน์ใกล้ตัวนักเรียน ควรได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาขึ้นไปอีก โดยเฉพาะการอ่านซึ่งสะดวกแก่ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ในแง่ที่ว่าไม่มีปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจสำเนียงพูดที่ไม่คุ้นเคย และไม่ต้องใช้ความรวดเร็วในการคิดทำความเข้าใจข้อความเท่ากับการฟัง เพราะในการอ่านนักเรียนสามารถจะอ่านไปอย่างรวดเร็วหรือช้าก็ได้ ตามระดับความสามารถของตนเอง

ความสำคัญของการอ่านเป็นที่ยอมรับของนักการศึกษาและคนทั่วไป ในการอ่านภาษาอังกฤษนักเรียนจะได้เพิ่มพูนความรู้ศัพท์มากขึ้น ดังที่ วิลกา เอ็ม ริเวอร์ส (Wilga M. Rivers) กล่าวว่า นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษยิ่งอ่านมากก็ยิ่งรู้ศัพท์มาก ซึ่งนักเรียนจะไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ศัพท์จากการฟังโดยตรง และส่วนหนึ่งของศัพท์ที่นักเรียนได้จากการอ่านนี้เองก็จะได้ใช้ประโยชน์ในการพูดและเขียนของนักเรียนเอง²

มีการทดลองค้นคว้าในต่างประเทศของนักการศึกษาหลายคน ที่ให้หลักฐานสนับสนุนความคิดที่ว่า ทักษะต่าง ๆ ทางภาษามีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะการทดลองในปี 1974 ของปีเตอร์ อีวานเชคโค (Peter Evanechko) แห่งมหาวิทยาลัยแห่งวิกตอเรีย บริติช โคลัมเบีย มีผลปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านและการเขียนมีสูงมาก คือถ้านักเรียนอ่านได้ดีก็จะสามารถเขียนได้ดีตามไป³

²Wilga M. Rivers, Teaching Foreign Language Skills, (Chicago and London : The University of Chicago Press, 1968), p.210.

³Peter Evanechko, "An Investigation of the Relationship between Children's Performance in Written Language and Their Reading Ability", Research in the Teaching of English, 8 (Winter, 1974), 315.

นักการศึกษาคนสำคัญคนหนึ่งของสหรัฐอเมริกา คือ แมรี ฟินอคชิอาโร (Mary Finocchiaro) จัดสัดส่วนการสอนทักษะต่าง ๆ ในการสอนภาษาอังกฤษไว้ ให้การอ่านมีความสำคัญสูง โดยเฉพาะในการเรียนระดับกลางและระดับสูง เน้นการสอนทักษะการอ่านร้อยละ 40 ส่วนทักษะการฟัง พูด และเขียน รวมกันร้อยละ 60⁴

สำหรับนักเรียนไทยที่ไม่ได้เรียนต่อในระดับสูง การอ่านหนังสือภาษาอังกฤษจะเป็นทางสำคัญที่ช่วยไม่ให้ลืมภาษาอังกฤษ และอาจพัฒนาความรู้ความสามารถมากไปจากเดิมโดยไม่มีขีดจำกัด ส่วนนักเรียนที่เรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยจะพบว่า การอ่านภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นมากในการเรียนวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะเรายังมีตำราเรียนภาษาไทยไม่เพียงพอ จึงต้องยึดตำราเรียนภาษาอังกฤษเป็นหลัก ฉะนั้น อาจจะกล่าวได้ว่าการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับนักศึกษาไทย

แต่ทั้งนี้การอ่านภาษาอังกฤษมีความสำคัญเห็นได้ชัดดังกล่าว ปรากฏว่าการเรียนการสอนการอ่านภาษาอังกฤษในประเทศเรายังไม่ไคล่ลดีพอ ดังที่ยอมรับกันว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของไทย อ่านหนังสือภาษาอังกฤษไต่ควยความเข้าใจและความเพลิดเพลินน้อยมาก ไม่ว่าจะ เป็นหนังสือแบบเรียน หรือหนังสืออ่านอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียน รวมถึงการอ่านและเข้าใจป้ายชื่อสิ่งของและป้ายประกาศต่าง ๆ ซึ่งเป็นความสามารถที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้สำหรับนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น⁵

เมื่อนักเรียนไม่สามารถอ่านไต่ควยความเข้าใจและพอใจ ก็จะไม่สนใจในการอ่าน และลืมภาษาอังกฤษโดยเร็วหากไม่ได้ศึกษาต่อ การที่นักเรียนมัธยมลืมภาษาอังกฤษหลังจากจบการศึกษาเพียงไม่นานนี้เป็นความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาที่น่าเสียดายไม่น้อย

⁴Mary Finocchiaro, English as a Second Language from Theory to Practice, (New York : Simon and Scherster, 1964), pp.41-46.

⁵กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเดิม, หน้า 10.

หากพิจารณาอุปสรรคที่ทำให้นักเรียนอ่านไม่ได้ก็ จะเห็นว่ามีส่วนเหตุหลายประการ เช่นความไม่คุ้นเคยกับโครงสร้างใหม่ทางภาษาหรือสถานการณ์ที่แปลกใหม่ นอกจากนี้ ความไม่เหมาะสมทางด้านคำศัพท์ที่ใช้ในหนังสือก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะหนังสือที่มีศัพท์ที่นักเรียนไม่รู้อีกเกินไปจะทำให้ท่านไม่เข้าใจ หรืออ่านได้ด้วยความยากลำบาก ไม่ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน เป็นลักษณะหนังสือที่ไม่เหมาะจะนำมาใช้ นักการศึกษาคนหนึ่งของอังกฤษคือ เดวิด เอช ฮาร์ดีง (David H. Harding) กล่าวว่า นักการศึกษาในประเทศต่าง ๆ พวกนี้เห็นความสำคัญของปัญหานี้ และพยายามจัดหนังสืออ่านภาษาอังกฤษที่มีความยากง่ายตามลำดับ โดยใช้การจำกัดคำศัพท์ให้มากขึ้นเหมาะกับผู้อ่านแต่ละระดับ คำศัพท์ที่เลือกมาเสนอก่อนคือศัพท์ที่ถือว่ามีความหมายมาก ซึ่งสมควรที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษจะเรียนรู้ก่อน คำเหล่านี้มีผู้คนคว่ำทำเป็นบัญชีศัพท์ไว้แล้ว โดยใช้หลักเลือกคำที่มีความถี่สูงในการปรากฏใช้จริงในภาษาอังกฤษให้เป็นศัพท์ที่มีประโยชน์⁶

หนังสืออ่านภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาของไทย ไม่ได้ใช้หนังสือชุดที่จัดลำดับความยากง่ายโดยพิจารณาคำศัพท์ดังกล่าวทั้งหมด คงเลือกหนังสือบางเล่มจากหนังสือชุดต่าง ๆ และบางเล่มก็จัดสร้างขึ้นเอง หนังสือเหล่านี้มีความแตกต่างกันในด้านความยากง่ายของคำศัพท์ โดยเฉพาะหนังสืออ่านภาษาอังกฤษสำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรมัธยมแบบประสม มีระดับความยากง่ายของศัพท์ต่างกันมาก เนื่องจากมีหนังสือให้เลือกมาก เล่มจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งมีมาตรฐานการจัดระดับหนังสือต่างกัน เกิดเป็นปัญหาแก่ผู้เรียนและผู้สอนในแง่ที่ว่าหนังสือบางเล่มมีศัพท์ยากและมากจนการเรียนรู้และการสอนทำได้ลำบาก ในขณะที่หนังสือบางเล่มมีศัพท์น้อยและง่ายเกินไปจนทำให้ นักเรียนขาดประโยชน์เท่าที่ควรได้จากการเรียนรู้ในการอ่าน ทั้งทางฝ่ายโรงเรียนก็ยังขาดหลักเกณฑ์อันเหมาะสมที่จะเลือกหนังสืออ่านให้แก่นักเรียนของตนด้วย

⁶ David H. Harding, The New Pattern of Language Teaching, (London: Longman Group Ltd., 1967), pp.7-9.

ในฐานะที่ผู้ทำการวิจัยเป็นครูสอนภาษาอังกฤษผู้หนึ่ง ซึ่งได้พบปัญหาดังกล่าวมา ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมจากผู้เรียนผู้สอนในโรงเรียนมัธยมแบบประสมโรงเรียนอื่น ๆ จึงเห็นสมควรที่จะศึกษาหนังสืออ่านในเวลาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสมในแง่ความถี่ของคำศัพท์ เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้ทราบขอบเขตคำศัพท์ของหนังสืออ่านชุดนี้ ตามที่ เอ. คับบลิว ฟริสบี (A.W. Frisby) กล่าวไว้ว่าขอบเขตคำศัพท์ที่นักเรียนจะต้องใช้นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องรู้⁷ และเพื่อเป็นเกณฑ์ให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสมเลือกหนังสือที่เหมาะสมกับระดับความรู้และความสามารถของนักเรียนด้วย

การใช้วิธีหาความถี่ในการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ เนื่องจากเห็นว่า เป็นวิธีการที่ ใช้น้อย่างได้ผลแพร่หลายทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ทั้งหนังสือเรียนที่จัดสร้าง โดยมีการคัดเลือกคำศัพท์ตามหลักการนี้ก็เป็นที่ยอมรับและใช้กันทั่วไป เช่น หนังสือชุด Longman Structural Readers และชุด Pleasant Books in Easy English ของบริษัท Longman Group ในประเทศอังกฤษ เป็นต้น นอกจากนี้ ก็ยังไม่ปรากฏว่ามีคู่มือประกอบการเรียนการสอนหรืองานวิจัยใด ๆ ที่จะช่วยในการเรียนการสอนการอ่านหนังสืออ่านภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรมัธยมแบบประสมเลย การศึกษาครั้งนี้จึงน่าจะมีประโยชน์ในแง่ที่ว่าอาจใช้เป็นคู่มือประกอบการเรียนการสอนหนังสืออ่านในเวลาภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะต่อโรงเรียนมัธยมแบบประสม แต่ยังคงอาจรวมถึงโรงเรียนมัธยมสามัญทั่วไปซึ่งมีแนวโน้มที่จะรับเอาการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมแบบประสมมาใช้ในอีกไม่ช้านี้ด้วย

⁷ A.W. Frisby, Teaching English, (London: The English Language Book Society and Longman Group Ltd., 1970), p.98.

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเสนอความถี่ และจำนวนคำศัพท์ จากหนังสืออ่านในเวลาวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสมทุกเล่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบจำนวนคำศัพท์ที่มีประโยชน์สมควรแก่การเรียนรู้เพื่อใช้ใน ชีวิตประจำวันที่เป็น active กับคำศัพท์ passive ของหนังสือแต่ละเล่มในหนังสืออ่านในเวลาชุดนี้
3. เพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสมควรรู้ เพื่อประโยชน์ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในระดับนี้ตามหลักสูตรมัธยมแบบประสม และเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับต่อไป ทั้งนี้เป็นการทำต่อเนื่องกับระดับประถมศึกษาตอนปลายที่กรมวิชาการรวบรวมไว้ในปี 2510⁸ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ สุทา เมตไตรพันธ์ ทำไว้ในวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ปี 2515⁹

ขอบเขตของการศึกษาวิเคราะห์

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์หนังสืออ่านในเวลา (Class readers) วิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมแบบประสม จำนวน 25 เล่ม

⁸ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการสัมมนาเรื่องหลักสูตรภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา ณ ศูนย์วัสดุการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 21-28 มีนาคม 2510, หน้า 41-67.

⁹ สุทา เมตไตรพันธ์, "ความถี่ของคำในหนังสืออ่านภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515).

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียนเลือกเป็นหนังสืออ่านภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ในแง่คำศัพท์ โดยวิธีหาความถี่ของคำ (word frequency) และใช้บัญชีคำศัพท์ของ เอ็ดเวิร์ด ลี ธอร์นไดค์ (Edward Lee Thorndike) คือ The Teacher's Word Book of 30,000 Words¹⁰ และบัญชีคำศัพท์ของไมเคิล เวสต์ (Michael West) คือ A General Service List of English Words¹¹ มาประกอบการพิจารณาวิเคราะห์คำศัพท์

คำจำกัดความ

คำศัพท์ (Vocabulary) ได้แก่ คำที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง คือคำประเภท นาม กริยา คุณศัพท์ กริยาวิเศษณ์

คำศัพท์ active (active vocabulary) คือคำศัพท์ที่นักเรียนควรได้เรียนรู้รูปคำ ความหมาย และการใช้ เพื่อสามารถนำไปใช้ได้จริงในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ

คำศัพท์ passive (passive vocabulary) คือ คำศัพท์ที่นักเรียนควรเรียนรู้เพียงให้เข้าใจความหมายเมื่อพบในการฟังหรืออ่าน

หนังสืออ่านในเวลา (class readers) หมายถึง หนังสืออ่านในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนแนะนำควบคุม มุ่งสนใจคำและความเพื่อให้เข้าใจเนื้อเรื่อง

คำศัพท์ที่ควรเรียนรู้สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม หมายถึง ศัพท์ที่นักเรียนควรเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษระดับนี้ และเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งอาจเป็นทั้งคำศัพท์ active และ passive

¹⁰ Edward Lee Thorndike and Irving Lorge, The Teacher's Word Book of 30,000 Words (New York: Bureau of Publications Teachers College, Columbia University, 1959).

¹¹ Michael West, (comp & ed), A General Service List of English Words, (London: Longman Green & Co., 1955).

วิธีดำเนินงาน

1. รวบรวมหนังสืออ่านในเวลาวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมแบบประสม จำนวน 25 เล่ม
2. กำหนดหลักเกณฑ์ในการนับหาความถี่ของคำศัพท์
3. นับความถี่ของคำศัพท์ของหนังสือทุกเล่ม
4. เลือกคำศัพท์ที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป ของหนังสือแต่ละเล่ม เสนอตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย
5. กำหนดคำศัพท์ที่เป็น active vocabulary โดยเทียบคำศัพท์ตามข้อ 4. กับบัญชีคำศัพท์ของเวสต์ และคำศัพท์ประเภท AA และ A ตามบัญชีของฮอร์นไคค คำที่ปรากฏในทั้งสองบัญชีถือเป็นคำศัพท์ active หรือ active vocabulary คำที่นอกจากนั้นเป็น passive vocabulary
6. คัดเลือกคำศัพท์ที่ควรรู้สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมแบบประสม เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในระดับนี้ และเป็นพื้นฐานสำหรับระดับต่อไป เสนอคำศัพท์ตามลำดับอักษร

ความจำกัดของการศึกษาวิเคราะห์

1. คำศัพท์ที่นำมาเสนอและวิเคราะห์ เป็นคำศัพท์ระดับมัธยมศึกษา เฉพาะที่มีความถี่ 3 ขึ้นไป ส่วนศัพท์ความถี่ 1-2 ไม่ได้นำมาเสนอ เนื่องจากมีความถี่ในการปรากฏต่ำมาก จัดเป็นคำศัพท์ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้จะนั้น คำศัพท์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์จึงไม่ใช่คำศัพท์ทั้งหมดที่ปรากฏในหนังสืออ่านในเวลาชุดนี้
2. คำศัพท์ที่ควรเรียนรู้สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรมัธยมแบบประสม ได้จากการวิเคราะห์หนังสืออ่านในเวลาเท่านั้น จึงอาจไม่ครอบคลุมขอบเขตการเรียนรู้ภาษาอังกฤษทั้งหมดเท่าที่เป็นจริง

ความสำคัญของการศึกษาวิเคราะห์

บัญชีคำศัพท์ที่ได้จากการวิเคราะห์หนังสืออ่านในเวลาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนมัธยมแบบประสม คือ

1. เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจะใช้ในการพิจารณาเลือกหนังสืออ่านสำหรับนักเรียนของตน โดยได้หนังสือที่มีความยากง่ายและมีประโยชน์อย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน
2. ช่วยครูผู้สอนในการเลือกสอนคำศัพท์ในแต่ละเล่มอย่างประหยัดเวลา และนักเรียนไม่ขาดประโยชน์
3. ช่วยให้ครูผู้สอนหนังสือต่าง เล่มหรือต่างชั้น สามารถแบ่งสอนคำศัพท์ได้อย่างไม่ซ้ำซ้อน
4. เป็นเครื่องประกอบการพิจารณาว่าคัดค้านคำศัพท์
5. เป็นเกณฑ์หนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการจะใช้พิจารณาปรับปรุงหนังสืออ่านในเวลาสำหรับโรงเรียนมัธยมแบบประสม ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนมัธยมสามัญที่จะรับหลักสูตรมัธยมแบบประสมมาใช้ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย